

Ensenyament

Valoració de la Llei d'Educació de Catalunya

Després d'haver analitzat i valorat el text de la Llei d'Educació de Catalunya que ha aprovat el Parlament català, des

de Federació de Treballadors de l'Ensenyament de la UGT de Catalunya volem fer les següents consideracions.

Aspectes i qüestions que nosaltres reivindicàvem i que han estat recollides total o parcialment en el text i que caldrà fer-ne el seguiment per tal que s'implantin de manera efectiva

Té una rellevància important que la pròpia llei incorpori l'obligació del Govern d'arribar a garantir una inversió del 6% del PIB, però el termini de vuit anys és excessiu. FETE-UGT havia reivindicat un 6% en 6 anys.

En sentit positiu podem destacar la definició de «l'escola pública catalana com a inclusiva, laica i respectuosa amb la pluralitat».

Gestió de centres

En primer lloc, cal destacar que algunes qüestions que nosaltres havíem plantejat com a molt negatives en el text anterior, ara han canviat. Ja no apareix la possibilitat de què entitats privades i/o mixtes, gestionin centres públics. Només es preveu la possibilitat que en entorns amb fortes necessitats socials l'Administració pugui crear centres que seran gestionats per un grup determinat de mestres i/o professors seleccionats per mitjà d'un procediment de provisió especial (art 124). Es manté la possibilitat que els ens locals puguin ser titulars de centres públics a través d'un Conveni amb el Govern de la Generalitat. Aquesta llei no preveu la integració de centres privats a la xarxa de titularitat pública. Sí que explicita que es podrà fer per mitjà de llei.

Cal destacar que la definició de centre educatiu ha d'obligar l'Administració a regular d'una manera clara les condicions per a la creació de centres de tots els nivells educatius. En concret, serà molt important en els nivells de l'educació infantil (0-3), en l'ensenyament d'idiomes, en els ensenyaments artístics i esportius, perquè són àmbits en els que hi ha molts centres sense cap regulació i on els treballadors pateixen aquesta desregulació. Caldrà exigir a l'Administració que ho faci i controli aquelles empreses que s'aprofiten de la desregulació per presentar com a centres educatius fórmules que no ho són.

Escolarització equilibrada, responsabilització de tots els centres i garanties de gratuïtat

També hem de valorar positivament que la llei

obligui l'Administració a fixar una proporció màxima d'alumnes amb necessitats educatives específiques per centre. Això representa un avenç sobre el que s'estableix a la LOE vers el repartiment proporcional d'alumnes i respon a una proposta de FETE-UGT. La llei proposa en el seu article 48 que l'Administració educativa establirà territorialment la proporció màxima d'alumnes amb necessitats educatives específiques que poden ésser escolaritzats en cada centre en l'accés als nivells inicials de cada etapa.

Per altra banda, no s'ha atès la nostra demanda de què no existís la possibilitat de l'augment de ràtio del 10%. La llei ho deixa per atendre exclusivament necessitats immediates d'escolarització d'alumnes d'incorporació tardana. **Quant a la reserva de llocs per atendre l'arribada de nou alumnat al llarg del curs, queda limitada fins al final del procés de matriculació i no s'allarga a tot el curs tal com havíem demanat des de FETE.**

La gestió democràtica dels centres concertats

Sorprèn, en positiu, que als centres privats sostinguts amb fons públics, sigui el consell escolar qui aprovi les normes d'organització i funcionament a proposta de la titularitat que ha d'escoltar prèviament l'opinió del claustre. També que el propi consell escolar intervingui en la selecció i acomiadament de docents.

Autonomia dels centres educatius

La llei parla d'autonomia dels centres que presten el Servei d'Educació de Catalunya. Nosaltres havíem proposat i al·legat que aquesta autonomia tingués límits clars i que no impliqués discriminació de cap classe. **La llei recull l'obligació de què l'autonomia pedagògica no pot comportar discriminació en l'admissió d'alumnes. Aquesta va ser una exigència de FETE.** Caldrà, però, estar amatents perquè la discriminació que no es pot produir en l'admissió, no es faci de manera sibil·lina i dissuasòria per tal que sigui l'alumne o els pares, els qui decideixin abandonar el centre, posteriorment.

En l'article 93 s'introdueix que els centres dependents de l'Administració pública han de ser referents de qualitat educativa i d'assoliment dels objectius d'excel·lència i d'equitat.

En l'autonomia econòmica dels centres públics és important la caució que s'estableix en el punt 4 de l'article 103, en prohibir que la direcció pugui subscriure o autoritzar compromisos de caràcter laboral.

L'homologació de les condicions de treball dels treballadors dels centres concertats també és un avenç important, més enllà del que significa per als treballadors i per al sindicat, doncs significarà que l'argument de què concertar l'educació és econòmicament rentable perquè suposa un 50% del cost d'un centre públic, deixarà de servir.

El projecte de llei recull en la disposició addicional tretzena i en la disposició transitòria segona que **el personal docent que presta servei en els ensenyaments concertats rep unes retribucions equivalents i homologables a les dels funcionaris docents del nivell educatiu corresponent**, que tenen en compte elements de promoció professional. En la disposició transitòria fixa que l'homologació retributiva ha de consignar-se en els pressupostos anuals de la Generalitat i que **en un termini de tres anys, tal com havia proposat FETE-UGT en les al·legacions a la llei, s'arribi a completar.**

Per arribar a establir les mateixes condicions de treball del personal docent dels ensenyaments concertats en relació als del professorat de l'escola pública la llei fixa un termini de vuit anys. FETE-UGT havia reclamat que es fes en quatre.

Per altra banda, en el títol VIII, **la llei explicita la funció docent, la promoció professional i el reconeixement professional, les mesures per a la valoració i la protecció de la funció docent i la formació inicial i permanent de forma assimilada per a tot el professorat del Servei d'Educació de Catalunya.** De manera que les mesures que descriu que afecten les condicions de treball s'hauran de negociar en les meses general i sectorial del sector públic i en la del Conveni de l'Ensenyament Privat de Catalunya.

Formació dels treballadors de l'ensenyament

Pel que fa a la formació permanent, encara que es podia haver establert l'obligació de fer-la en horari laboral, és positiu que es determini com a criteri preferent així com a prioritari que es faci en els centres. També cal destacar l'obligació de facilitar els intercanvis de professorat.

Caldrà exigir que l'Administració concedeixi llicències i atorgui permisos, perquè la llei només li dóna la facultat de fer-ho, però no obliga. S'introdueix també la promoció del perfeccionament de la funció directiva i l'accés del professorat a titulacions universitàries que comportin una millora de la pràctica educativa.

Personal d'Atenció Educativa en centres públics

Per a FETE-UGT era imprescindible que la llei reconegués i regulés l'existència d'àmbits d'exercici professional diferents a la docència que desenvolupen tasques de suport i d'assessorament educatiu. Aquests professionals, contractats laborals indefinits de la Generalitat de Catalunya, han de tenir el reconeixement social i administratiu en la vida dels centres públics.

La llei recull que tenen el dret i el deure de participar en la vida del centre. Preveu la seva participació en la formulació dels projectes educatius que correspon al claustre de professorat a iniciativa de les direccions.

Els professionals d'Atenció Educativa tenen dret a la formació permanent a través d'activitats formatives que s'han de dur a terme preferentment dins l'horari laboral i en els centres educatius (art. 110). L'administració ha de convocar ajuts per a la promoció professional adreçats al PAE.

Pel que fa a la nova estructura de promoció docent, la reivindicació del nostre sindicat sobre establir una categoria per als mestres i els professors tècnics de Formació Professional, equivalent a la de catedràtic dels professors de Secundària, està recollida en l'article 132, amb la **creació de la categoria de sènior.**

Qüestions que per a nosaltres són negatives i que no responen ni a les nostres reivindicacions ni a les nostres expectatives en tot el procés d'elaboració d'una llei catalana d'educació a partir del PNE

Servei públic educatiu

En el projecte de Llei es destina el Títol IV al Servei d'Educació de Catalunya, el qual, establint els principis generals, defineix i estableix el seu àmbit, els principis ordenadors de la prestació, preveu la programació de l'oferta i la incorporació de centres i llocs escolars i establint l'escolarització i garanties de gratuïtat, preveu la regulació i supervisió del procés d'accés a llocs escolars, els criteris de prioritat en l'accés, la corresponsabilització de tots els centres en l'escolarització d'alumnes, el procés d'admissió d'alumnes i les garanties de gratuïtat. En el redactat d'aquest Títol, que té una nova denominació, s'estableix que el Govern regularà el Servei d'Educació de Catalunya, que, desenvolupà un model educatiu d'interès públic conformat pels centres públics i pels centres privats sostinguts amb fons públics, garanteix a totes les persones l'accés a una educació de qualitat i en condicions d'igualtat en els ensenyaments obligatoris i en els declarats gratuïts. El finançament dels centres que presten el Servei d'Educació de Catalunya, atenent a criteris de suficiència, es realitzarà a través del concert educatiu. El Govern podrà declarar l'interès públic de l'oferta d'altres ensenyaments de règim general i de règim especial.

Des de la UGT i FETE-UGT considerem, i així ho vam explicitar en les nostres al·legacions, que garantir el caràcter específic d'un centre no ha de comportar, en cap cas, la selecció de l'alumnat i que la seva acció educativa ha de ser vàlida per a qualsevol família, s'han de regular i generalitzar els contractes-programa, entesos com en el PNE: fórmula transitòria per assolir la plena gratuïtat, per aconseguir una única xarxa de centres que conformin el servei públic educatiu, i així assolir la gratuïtat real dels ensenyaments i l'equiparació de tots els centres sostinguts amb fons públics, tant pel que fa a les famílies, com a les condicions de treball dels professionals de l'educació.

De la lectura del redactat actual del projecte de Llei, es desprèn que la regulació que es fa en el Títol de Servei d'Educació de Catalunya, respon

a la concepció de «model educatiu d'interès públic», contemplada a l'Estatut, i no a la consideració de «servei públic educatiu», prevista al Pacte Nacional per a l'Educació (PNE) i a la Llei Orgànica d'Educació (LOE). Estem davant d'una declaració més o menys genèrica que no garanteix la gratuïtat efectiva dels ensenyaments obligatoris, i preveu que el Govern declari l'interès públic de l'oferta d'altres ensenyaments de règim general i de règim especial.

La Formació Professional

En el projecte de Llei, malgrat que en el preàmbul es fa referència expressa al requeriment d'una qualificació educativa i professional més elevada de la ciutadania per a poder millorar la competitivitat de l'economia catalana i possibilitar el canvi del model econòmic de Catalunya en un entorn global, només es dedica l'art. 62, a la FP, i l'art. 63, a l'Alternança entre formació i treball, formant part del capítol dels Ensenyaments de règim especial.

La nostra organització considera, i així ho vam incorporar en les nostres al·legacions i propostes d'esmenes, que la FP no es recollia amb suficient ambició en l'avantprojecte de Llei: la planificació estratègica de l'oferta formativa, la millora de les pràctiques en els centres de treball o les beques compensatòries són recollits de manera excessivament genèrica. En el projecte de Llei continua havent una insuficient concreció d'aquests aspectes, que, per la necessària i urgent millora de la FP, considerem que són claus.

A l'article 62 es fa una declaració superficial de les finalitats de la FP, de l'adequació de l'organització i els continguts al model de les Qualificacions professionals i de les futures actuacions que ha de promoure el Govern o l'administració competent i, en el seu cas, el Departament d'Educació. En el mateix article 62 es fa referència a una organització vinculada al Sistema Integrat de Qualificacions i Formació Professional de Catalunya i al Catàleg de Qualificacions Professionals de Catalunya, que actualment encara no existeixen.

Des de la UGT i FETE-UGT, tenint en compte l'ampli debat social que actualment hi ha plantejat entorn la FP i la coincidència temporal amb altres espais de concertació en els quals la FP ha adquirit un destacat protagonisme, manifestem la nostre decepció pel fet que en l'articulat del projecte de Llei no hi hagi un compromís explícit de donar un impuls estratègic a aquests estudis. En aquest sentit, és paradoxal que el projecte de Llei, que haurà de ser el marc general del desplegament de la FP a Catalunya, tingui un abast força més limitat que el projecte de Decret d'ordenació general dels ensenyaments de FP que recentment ha elaborat el propi Departament d'Educació.

L'educació en el lleure

En el projecte de Llei es dedica un capítol (VI) a l'Educació en el lleure, en què s'integren els articles dedicats a l'Educació en el lleure, als Plans i programes socioeducatius i al foment de l'equitat en l'educació en el lleure.

En el conjunt del capítol, a banda de fer explícit que el sistema educatiu reconeix i incorpora el caràcter educatiu de les activitats de lleure, hi ha unes declaracions genèriques a futures actuacions, que es podran realitzar en els àmbits de l'Educació i dels Plans i programes socioeducatius, i a la futura regulació de requisits i criteris i de condicions mínimes, que correspon fer al Govern.

El conjunt de l'articulat es limita a una declaració de que les administracions públiques han d'establir mesures de foment per a garantir que tots els alumnes puguin participar en aquestes activitats en condicions d'equitat.

El redactat del capítol recull de forma superficial les al·legacions fetes per la nostra organització en el sentit que l'Educació en el lleure quedés recollida de manera més concreta, que la Llei regulés les activitats socio-educatives, vetllés per la igualtat d'oportunitats en el seu accés i garantís la qualitat. No s'ha recollit l'al·legació presentada per la UGT de que s'havien de garantir unes condicions dignes per als professionals que les duen a terme.

L'avaluació

En diferents articles i apartats, s'insisteix en l'avaluació des d'una perspectiva instrumentalis-

ta, com si es tractés només de mesurar. Es parla d'instruments adequats per poder conèixer els resultats, i, fins i tot, s'arriba a plantejar aquesta funció com a una de les principals de la inspecció educativa. No es contempla l'avaluació com a procés educatiu en si mateix, ni com a instrument pedagògic. Aquesta mirada fa que contínuament es desprengui una desconfiança vers l'avaluació, perquè s'entén que només servirà per a configurar llistats comparatius entre alumnes, entre professionals, entre centres o entre administracions. Comparacions que, en molts casos, representaran només el nivell de competitivitat (que no de competència) i comportaran conseqüències positives per als primers de les llistes i negatives per als últims. Quasi fent una reducció a la teoria conductista, podríem dir que l'avaluació es convertirà en l'eina que permeti establir llistes de premis i càstigs en funció del resultat de les fotos que es vagin fent en cada moment i en cada aspecte avaluat.

D'altra banda, la creació i potenciació de centres de referència, a l'estil de l'ESMUC, entenem que podria ser una fórmula apropiada per a una multinacional que pretén tenir sempre un aparador ben farcit dels millors productes, però no ajuda gens a l'equitat. Centres d'elit, d'excel·lència, només comporten discriminació per a aquells que no es poden permetre anar a aquests centres. De la mateixa manera, cal potenciar les noves tecnologies i tenir en compte que l'educació no presencial és una realitat; el que potser no està tan clar és que calgui crear un únic centre públic i autoritzar centres privats, perquè puguin impartir ensenyaments obligatoris a través d'Internet.

El paper dels sindicats d'ensenyament

No és de rebut que en tota la llei només aparegui la representació dels treballadors com a un enunciat del que marca la legislació vigent. Hi ha una desconsideració flagrant a la figura dels sindicats d'educació. Fins i tot en els articles que fan referència a les condicions laborals, en cap cas, es fa explícit que les decisions que prenguin el Govern i/o l'Administració han de ser negociades prèviament. Fer esment d'alguns col·legis professionals i associacions professionals del professorat amb un article propi (107) i no fer-ho de manera explícita dels sindicats d'educació com a organitzacions representatives del conjunt dels treballadors i treballadores, quan en la pròpia Constitució Espanyola ja hi figuren

en el Títol Preliminar, al mateix nivell que els partits polítics, parlar amb eufemismes sobre els agents socials, etc., demostra clarament el tarannà d'aquesta llei cap a les organitzacions sindicals.

La vulneració del principi de negociació col·lectiva en l'àmbit de la funció pública docent. La desregulació de les condicions de treball del professorat dels centres públics

Els capítols III, IV, V, VI i VII del Títol VIII de la llei «Del professorat i altres professionals dels centres» entra a regular i a ordenar la funció pública docent en el llistat de matèries següents:

1.- Ordenació de la funció pública docent

- Personal que integra la funció pública
- Cossos docents de la Generalitat de Catalunya
- Professorat especialista
- Estructuració dels llocs de treball en plantilles de professorat
- Llocs de treball docents específics i llocs de treball docents d'especial responsabilitat
- Règim jurídic del personal directiu docent
- Òrgans competents en matèria de funció pública docent
- Oferta d'ocupació pública docent

2.- Selecció del professorat i accés als cossos funcionaris

- Sistema d'ingrés a la funció pública docent
- Accés al cos de catedràtics d'educació
- Accés al cos d'inspecció d'educació
- Selecció del personal interí docent

3.- Provisió de llocs de treball docents

- Permanència en el lloc de treball
- Mesures per protegir les víctimes de la violència masclista.

- Provisió de llocs de treball no docents per funcionaris docents

4.- Carrera professional docent

- Promoció interna
- Adquisició de noves especialitats docents dins d'un mateix cos
- Adquisició de graus docents
- Categoria superior de sènior
- Altres reconeixements de la carrera professional

5.- Condicions laborals i retributives

- Prevenció de riscos laborals
- Jornada de treball dels funcionaris docents
- Retribucions complementàries dels funcionaris docents
- Retribucions del personal funcionari interí i en pràctiques

6.- Assistència jurídica al personal funcionari docent

L'EBEP (Estatut Bàsic de l'Empleat Públic) Llei 7/2007, de 12 d'abril (BOE de 13 d'abril de 2007) obliga a negociar amb les organitzacions sindicals representatives un llistat de matèries que coincideix pràcticament amb el llistat anterior

- La determinació i aplicació de les retribucions complementàries dels funcionaris.
- Les normes que fixen els criteris generals en matèria d'accés, carrera, provisió, sistemes de classificació de llocs de treball, i plans i instruments de planificació de recursos humans.
- Les normes que fixen els criteris i mecanismes generals en matèria d'avaluació de l'exercici professional.
- Els criteris generals dels plans i fons per a la formació i la promoció interna.

- Les que afecten a les condicions de treball i a les retribucions dels funcionaris, la regulació de les quals exigeixi norma amb rang de llei.
- Els criteris generals sobre ofertes d'ocupació pública.
- Les referides a calendari laboral, horaris, jornada, vacances, permisos, mobilitat funcional i geogràfica...

Per tant, ens trobem en una situació anòmla quant al compliment d'una llei bàsica. **La Llei d'Educació de Catalunya entra a regular una sèrie de matèries sense haver negociat prèviament i en el si de cap mesa de negociació amb les organitzacions representatives del sector del professorat no universitari.** Tot i que el sector ha expressat des de l'inici de l'elaboració de les bases de la llei la seva disconformitat tant en les formes com en el contingut de la pròpia llei, el Conseller d'Educació ha enviat el projecte de llei al Parlament de Catalunya i aquest l'ha dictaminat en els termes que ara analitzem.

No s'han negociat, doncs, els criteris generals que conformen els capítols esmentats del Títol VIII d'aquesta llei. Per tant, serà molt difícil que es puguin negociar d'una forma plausible el desenvolupament i la concreció dels mateixos donat que ja s'ha errat en el plantejament inicial.

FETE-UGT volem expressar una vegada més el nostre rebuig a aquesta manera de fer i a més volem continuar expressant el desacord amb moltes de les mesures que s'estableixen.

La llei estableix els **cossos docents catalans** que no coincideixen amb els que fixa la LOE i no es podran fer efectius fins que no es facin les modificacions normatives que garanteixin els règims de jubilació, de classes passives i de seguretat social dels funcionaris afectats. La llei, per tant, preveu que els funcionaris docents estiguem adscrits a la Seguretat Social i no a Muface com fins ara. El que és preocupant, a banda d'això, és que no especifica si l'accés i la integració serà obligatòria o voluntària per part dels funcionaris dels cossos estatals, i, per tant, si conviuran els dos ordenaments o no.

En l'estructuració dels llocs de treball en plantilles de professorat veiem amb preocupació el fet que no tots els llocs de treball tinguin el ma-

teix sistema de provisió. Les plantilles dels centres es dividiran d'acord amb la forma d'accedir al lloc de treball i també en la retribució que s'establirà en funció de diferents criteris per a cada lloc de treball. S'estableixen llocs de treball específics i llocs d'especial responsabilitat a proposta de la direcció.

Les direccions dels centres podran establir **requisits i perfils propis per a llocs de treball** de la plantilla definits d'acord amb el projecte educatiu.

Veiem del tot negatiu que en el marc de les zones educatives es puguin preveure places per a cobrir substitucions temporals en **règim de contractació laboral**. És una manera flagrant d'introduir la precarietat laboral en l'àmbit de l'educació i de vulnerar d'un cop tots els drets adquirits pel col·lectiu de personal funcionari interí. També és una forma directa de vulnerar la llei quan diu que el percentatge de personal interí no pot superar el 8%.

En l'article 116 es preveu que el Govern ha d'establir un **règim jurídic específic del personal directiu docent**. Això ens porta a pensar que l'especificitat del règim jurídic propi donat al col·lectiu allunyi cada cop més les condicions de treball del personal directiu i que en aplicació de la normativa bàsica les condicions de treball d'aquest personal escapi l'àmbit de la negociació col·lectiva.

La gestió del personal directiu està subjecta a avaluació. La llei no especifica com ni qui farà l'avaluació. En tot cas no recull la nostra reivindicació de què també el consell escolar del centre hi tingués la seva participació.

En el **sistema d'ingrés** a la funció pública docent la llei no introdueix pràcticament cap canvi en relació al sistema actual estatal. Cal destacar que no preveu cap possibilitat d'accés especial pel personal interí.

Com a tret diferencial, fixa l'obligació d'acreditar el coneixement del Català equivalent al nivell C2 del Marc europeu comú de referència i el nivell B2 pel que fa al domini de llengües estrangeres.

En la selecció del personal interí s'introdueix l'avaluació de la pràctica docent després d'un període de tutoria per tal de determinar la competència per a exercir en centres públics. Una

mesura que s'ha de desenvolupar amb totes les garanties per evitar situacions injustes i discriminatòries.

Quant als sistemes de provisió, FETE-UGT hem reclamat que s'eliminés el procediment de provisió especial, per entendre que amb els concursos general i específics ja es podia cobrir les necessitats de perfils especials que es puguin definir en les plantilles dels centres.

Ha sortit de la llei l'adscripció dels llocs de treball a una zona educativa i es manté l'adscripció només a centre.

Per poder participar a concursos de provisió cal només un any de permanència en el lloc que s'ocupa efectivament.

Carrera professional docent

La llei regula la carrera docent en 7 graus que es poden adquirir en períodes de cinc anys per a cadascun d'ells. La promoció s'articula sobre la base d'una avaluació de la tasca professional duta a terme. El procediment d'avaluació ha de ser establert pel Departament. Ja sabem, però, que les direccions dels centres tenen atribució per avaluar els docents i que cada grau té atribuït un complement retributiu. FETE-UGT ha demanat sempre que la promoció estigués lligada a un sistema d'acreditació de mèrits professionals en què l'avaluació en fos una part de caràcter voluntari i

que permetés escurçar el temps per obtenir el grau.

Condicions laborals

Jornada. La llei ja avança que els docents poden tenir jornada ordinària i jornades especials. Així mateix, preveu la participació dels docents en activitats complementàries i extraescolars.

Retribucions complementàries

L'article 136 regula els tipus de retribucions complementàries i en defineix cinc:

- 1) El complement general, que variarà en funció del cos i de l'etapa educativa i que només cobrarà fins al cap de tres anys d'exercici de la professió.
- 2) El complement de carrera professional per grau personal.
- 3) El complement pel reconeixement de la funció directiva.
- 4) El complement de la categoria de sènior.
- 5) El complement de lloc de treball o funció docent, que haurà de definir-se ja que el text ho deixa obert a un seguit de criteris molt poc clars: dificultat tècnica, especial dedicació i/o responsabilitat, major dedicació al centre, innovació i recerca, implicació en el millorament dels rendiments escolars.

